

JSES

Journal of Sustainable Educational Studies

Geliş/Received: 17.01.2022 Kabul/Accepted: 24.03.2022

ERKEN ÇOCUKLUK İLE İLGİLİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ (2016-2020)¹

Halime Nur SEZER²

Özet

Erken çocukluk; okul çağına kadar kritik zamanları içine alan bir süreci tanımlamaktadır. Önemi gün geçtikçe anlaşılan bu döneme ait çalışmalar, yıllar içerisinde farklılık göstermektedir. Bu çalışma, erken çocukluk döneminde ile ilgili lisansüstü tezleri incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışma, tarama modelinde ve betimsel araştırma deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada bilimsel araştırma yöntemlerinden nitel araştırma yöntemi ve doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Çalışma grubu, amaçlı örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Verilerin analizinde yüzde frekans analizi kullanılmıştır. Bu amaçla araştırmacı tarafından geliştirilen ve uzman görüşü alınan “Erken Çocukluk ile İlgili Lisansüstü Tezleri İnceleme Formu” kullanılmıştır. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) veri tabanında beş yıla ait (2016-2020 yılları arasındaki) lisansüstü tezleri çalışmaya dahil edilmiştir. YÖK veri tabanında “Erken çocukluk” anahtar kelimesiyle yapılan tarama sonucunda ilgili yıllar arasında 92 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Sosyal bilimler açısından lisansüstü tezleri tespit etmek maksadıyla tıpta uzmanlık ve dış hekimliği alanında yapılan çalışmalar (22 adet) listeden çıkarıldığında geriye kalan 70 lisansüstü tezi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Yapılan incelemeler sonucunda 14 tezin doktora, geriye kalan 56 tezin yüksek lisans tezi olduğu ve tezlerin; “toplumsal cinsiyet, sosyal duygusal gelişim, bilişsel gelişim, dil gelişimi, sanat, teknoloji, oyun, özel eğitim, aile ve öğretmen eğitimi alanlarında sıklıkla çalışıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Erken çocukluk; lisansüstü tezler; doküman analizi

EXAMINATION OF GRADUATE THESIS ON EARLY CHILDHOOD (2016-2020)

Abstract

Early childhood; defines a process that includes critical times until school age. Studies of this period, whose importance is increasing day by day, differ over the years. This study was conducted to examine postgraduate theses on early childhood. In the study, a descriptive research design was used and the study is in the scanning model. The data was obtained with the Early Childhood Postgraduate Thesis Review Form, which was developed by the researcher through scientific research methods for instance qualitative research method and document analysis technique. The data obtained was analyzed and postgraduate theses from the database of the Higher Education Institution (YÖK) for five years (between 2016 and 2020) were included. As a result of the research with the keyword "Early childhood" in the YÖK database, 92 postgraduate theses were reached between the relevant years. 70 of the mentioned theses in the field of the social sciences were selected. The study group was determined through purposive sampling. This study group contains 14 Doctoral theses and 56 Master's theses. In related theses, the themes of "Gender, social-emotional development, cognitive development, language development, art, technology, games, special education, family and teacher education", and in the analysis of the theses percent frequency analysis was used.

Keywords: Early childhood; postgraduate theses; document analysis

¹ Bu çalışma 18-19 Aralık 2021 tarihlerinde FSMVU Eğitimde Mükemmeliyet Araştırmaları Kongresi'nde (EMAK-2021) sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş hâlidir.

² Öğretim Görevlisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Programı, İstanbul-Türkiye, hnsezer@fsm.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9239-9685

Kaynakça Gösterimi: Sezer, H. N. (2022). Erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi (2016-2020). *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, (Ö1), 304-313.

1. GİRİŞ

Erken çocukluk dönemi, süreç olarak bireylerin doğduğu andan ilkököl çağına kadar geçen 0-72 ay arasındaki dönem kapsamaktadır. Bu dönem bireylerin yaşamın ilk yıllarına ait kritik dönemlerini içeren ilk 6 yıl olarak tanımlanır. Bireylerin gelişiminin temellerinin atıldığı en hassas yıllar erken çocukluk dönemi olarak kabul edilmektedir (Alıcı, 2018; Arat, 2008). Çocuğun gelişim alanları incelendiğinde; bilişsel, dil, sosyal duygusal, motor ve öz bakım gelişiminin büyük bir bölümünün bu dönemde tamamlandığı ve çocukların ilk sosyal deneyimlerini yaşadığı okul öncesi eğitim kurumlarıyla da bu dönemde tanıştıkları görülmektedir (Kaya ve Efe, 2016).

Türkiye’de erken çocukluk yıllarının öneminin anlaşılması ve alanda çalışacak öğretmenlerin yetiştirilmesi için okullaşma 1960’lı yıllara rastlamaktadır. Türkiye’de erken çocukluk döneminde öğretmen yetiştiren eğitim kurumları incelendiğinde, lise düzeyinde 1964 yılında Kız Meslek Liseleri’nde “Çocuk Gelişimi ve Bakımı” bölümü açılmıştır. Ayrıca yüksek öğretim düzeyinde ilk olarak 1968 yılında Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesine bağlı Ev Ekonomisi Yüksek Okulu çatısı altında Çocuk Gelişimi ve Eğitimi adıyla bir bölüm kurulmuş ve ilk mezunlarını 1972 yılında vermiştir. Ülkemizde 1981 yılında Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) kurulması ile alanda belli değişiklikler olmuştur. Bu sayede erken çocukluk döneminde görev alacak öğretmen yetiştirme programları üniversitelerin himayesine bırakılmıştır. Bu dönemde okul öncesi öğretmenliği iki yıllık ön lisans düzeyinde bırakılarak istenilen düzeye ulaşmasa dahi, 1998-1999 öğretim yılında okul öncesi öğretmenliği programları lisans düzeyine taşınarak ve ilk mezunlarını 2002 yılında vererek süreci yeniden olumlu yönde hızlandırmıştır (Dağlıoğlu, 2012).

Erken çocukluk döneminin fark edilen önemi sayesinde yükseköğretimde, üniversitelere bağlı enstitülerde yürütülen lisansüstü çalışmalar ile her yıl alanyazına farklı konularda pek çok tez katılmaktadır. Bilim ancak bilimsel araştırmalar yapılarak gelişebilir. Herhangi bir bilim dalının gelişmesinde yapılan araştırmaların niceliksel ve niteliksel kalitesi çalışılan alanın güncel ve gelecekteki durumu hakkında bilgiler içermektedir (Yıldız, 2004). Günümüzde bilimsel çalışmalar konusunda en kapsamlı çalışılan araştırma türleri, yüksek lisans ve doktora tezleridir. Genel manada lisansüstü çalışma yapmanın amacı; verilen araştırma süresi içinde bireylerin akademik danışmanlık olarak, bireysel çalışma ile belirli bir konu hakkında geniş bir araştırma yapmasını ve konu ile ilgili yeteneklerini geliştirmesini, süreç sonucunda da geniş bir rapor hazırlama becerisine sahip olmasını sağlamaktır (Bakioğlu ve Gürdal, 2001). Bir bilim dalında araştırmaların sayısının nicelik ve nitelik olarak artması ile belirli kriterlere göre derlenmesi, çalışmaların farklı bakış açıları ile tasnif edilmesini ve gruplandırılmasını zorunlu kılmaktadır. Hart (2000) yapılan çalışmalarda tasnif etme gerekliliğinin nedenlerini; mevcut çalışmalarda nelerin yapıldığını ya da yapılması gerektiğini görebilmek, incelenen konuyla ilgili değişkenleri saptamak, ilgili alana yeni bakış açıları sunmak, çalışılan konunun kapsamlı içeriğini saptamak, bilimsel tezlerde dönemsellik kullanılan araştırma yöntem ve tekniklerini saptamak olarak sıralamaktadır.

Bertan ve arkadaşları (2009) yaptıkları araştırmalarında; Türkiye’de erken çocukluk gelişiminin sağlık ve eğitim boyutunu araştırmışlardır. Bu amaçla konu ile ilgili 2000-2007 yılları arasında yapılan lisansüstü çalışmaları derlemiştir. Yapılan değerlendirmede 326 çalışma yer almıştır. Sonuçta, araştırmalarda genel olarak anne, baba ve öğretmenler ile çalışıldığı; çocuklara yönelik çalışmaların ise az ve sınırlı olduğu saptanmıştır. Verilen eğitimlerin süresinin ise çok kısa olduğu, yapılan çalışmaların erken çocuklukta sağlık ve eğitim ile ilgili olarak sayıca yetersiz kaldığı, bu kapsamda gelişime yönelik çalışmaların sayısının artırılmasının gereğine vurgu yapmışlardır.

Altun, Şendil ve Şahin (2011) yaptıkları araştırmada, Türkiye’de erken çocukluk eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezleri incelemiştir. 1987- 2010 tarihleri arasında Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan 415 lisansüstü tez çalışma kapsamında incelenmiştir. İncelemede doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Çalışma sonucunda; Türkiye’de erken çocukluk eğitimi üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin büyük çoğunluğunun Türkiye’nin erken çocukluk alanında eski ve köklü üniversitelerinde çalışıldığı ve “tarım” gibi spesifik alanlardan erken çocukluk eğitime yönelik araştırmalarında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çalışılan tezlerde, erken

çocukluk eğitiminde belli konular sıklıkla çalışılırken daha dar kapsamda araştırmalara yer verildiği görülmüştür. Değerlendirme sonucunda çalışılan lisansüstü tezlerde, “kültürel çeşitlilik, ölçme, değerlendirme, babanın eğitime katılımı, İnternet, çocuk hakları” gibi konularda herhangi bir çalışmanın olmadığı da tespit edilmiştir.

Ahi ve Kıldan (2013) çalışmalarında, (2002-2011) yılları arasında Türkiye’de okul öncesi eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelemişlerdir. Çalışmaya 77 lisansüstü tez dahil edilmiştir. Tezlerin dağılımı yıllara göre incelendiğinde, özellikle 2006 yılından sonra bir artış olduğu ama genelde tezlerin düzensiz bir dağılıma sahip olduğu saptanmıştır. Çalışılan konunun tezlerde daha çok eğitim olduğu, sağlık ve gelişim alanlarının ise daha az çalışıldığı görülmüştür. Çalışmalarda en çok nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı ve veri toplama aracı olarak anketlerin yer aldığı görülmüştür. Kullanılan anketlerin çoğunluğunun araştırmacılar tarafından hazırlandığı ve ölçeklerin de sıklıkla kullanıldığı saptanmıştır. Tezlerde 3-6 yaş arası çocuklarda sıklıkla çalışıldığı ancak özellikle ailelere ve bu alanda görev yapan eğitimcilere yönelik çalışmaların sayıca yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada okul öncesi eğitimi alanındaki tezlerin sadece dört tanesinin proje desteği alması önemli bir bulgu olarak sunulmuş ve öneriler getirilmiştir. Yürütülen tezlerin büyük çoğunluğu sadece belirli illerde yoğunlaşmasının bulunmasıyla, okul öncesi eğitim araştırmalarının ülke genelindeki yaygınlığı konusunda Bertan ve arkadaşlarının (2009) çalışmasına atıf yapılarak bulunan sonucun bu çalışmanın bulgularıyla örtüşmediği, okul öncesi alanında sınırlı bölgelerde kaldığı tespit edilmiştir.

Doma (2020) araştırmasında, 1986-2015 yılları arasında erken çocukluk döneminde gündem olan konuları incelemiştir. İlgili tarihler arasında popüler eğitim dergisi olarak çıkarılan Yaşadıkça Eğitim Dergisi’nde erken çocukluk dönemi konulu makaleler incelenmiştir. Çalışmada; erken çocukluk başlığında 2006-2015 yılları arasındaki çalışmalarda en çok anne baba eğitiminin ele alındığı, en az ise cinsel eğitim konusuna değinildiği saptanmıştır. Çalışmada, sırasıyla öğretmen eğitimi, yetişkin eğitimi, yaratıcılık ve oyun eğitimi olduğu ve 2006-2015 yılları arasında fen ve sağlık eğitimi konularının çalışmalarda yer bulmadığı tespit edilmiştir.

Erken çocukluk döneminin önemi aşıkardır. Geçen yıllar içerisinde erken çocukluk alanında çalışılan konular değişiklik göstermektedir. Erken çocukluk döneminin dinamik bir yapıda olması ve pek çok alandan etkilenmesi çalışmaların çeşitliliğini artırmaktadır. Geçen zamanla erken çocukluk alanının ihtiyaçları güncel konulardan etkilenmekte; çocuk, öğretmen, veli ve program açısından merak edilenleri yansıtmaktadır. Güncel konuların değişiminde ihtiyaçlar kadar çocukluk kavramıyla başlayan tarihsel sürecin etkisi, alanda uygulanan farklı yaklaşımların değerlendirilmesi ve yaygınlaştırılması da araştırma konularını çeşitlendirmektedir.

Alanyazında erken çocukluk dönemine ait pek çok çalışma bulunmaktadır. Özellikle lisansüstü tezlerin ayrıntılı incelenmesine yönelik araştırmaların sayısı ise oldukça az olarak dikkat çekmektedir (Altun, Şendil ve Şahin 2011). Bu sebeple erken çocukluk dönemi ile ilgili araştırmacılara güncel verilerin sunulmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada 2016-2020 yıllarına ait Ulusal Tez Merkezi’nde yer alan lisansüstü tezlerin incelenmesinin erken çocukluk ile ilgili mevcut durumu ortaya koymasından önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesidir. Bu amaçla çalışmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranmaktadır;

1. İncelenen lisansüstü tezlerinin tez türü (yüksek lisans/doktora) açısından dağılımı nasıldır?
2. İncelenen lisansüstü tezlerinin yapıldığı yıl açısından dağılımı nasıldır?
3. İncelenen lisansüstü tezlerinin yapıldığı enstitü açısından dağılımı nasıldır?
4. İncelenen lisansüstü tezlerinin örneklem grubu açısından dağılımı nasıldır?
5. İncelenen lisansüstü tezlerinin araştırmacının türü açısından dağılımı nasıldır?
6. İncelenen lisansüstü tezlerinde “erken çocukluk” ile karşılaştırılan değişkenler açısından dağılımı nasıldır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesini amaçlayan bu çalışmada, erken çocukluk döneminde 2016-2020 yılları arasında Türkiye’de yazılmış lisansüstü tezler, araştırmacı tarafından geliştirilen formlar doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bütüncül ve gerçekçi bir bakış açısıyla yaşantıları, olay ve algıları doğal sürecinde anlamlandırmayı hedefleyen nitel araştırmada pek çok teknik kullanılmaktadır. Bunlardan en çok bilinenleri; görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemleridir (Karataş, 2015).

Nitel araştırmanın diğer araştırma yöntemlerinden farklı bazı özellikleri bulunmaktadır. Nitel araştırma türünde; bilginin olduğu gibi aktarılması yerine tercih edilen; aynı bilginin farklı boyutlarının, detaylarının ve derinliğinin ortaya konması ve incelenen olguyu en iyi şekilde ifade edecek temsilin bulunmasıdır (Connelly, 2016; Marshall ve Rossman, 2014; Şimşek ve Yıldırım, 2011). Nitel araştırma türlerinde sıklıkla kullanılan analiz yöntemlerinden biri de doküman analizidir. Doküman analizi, eldeki yazılı belgelerin içeriğindeki gizli anlamlara ulaşabilmek için titizlikle ve sistematik olarak analizler yapan bir araştırma yöntemidir (Wach, 2013).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın amacı doğrultusunda, amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olan ve YÖK'ün Ulusal Tez Veri Merkezinde bulunan 2016-2020 yılları arasındaki erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezleri araştırmanın veri kaynağını oluşturmuştur. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) veri tabanında beş yıla ait (2016-2020 yılları arasındaki) lisansüstü tezleri çalışmaya dahil edilmiştir. “Amaçlı örnekleme, seçilen kişilerin ya da objelerin, araştırmacının amaçlarına en uygun yanıtı verebilecek birey ve objeler arasından seçilmesidir. Seçimde ölçüt, kolaylık yanında, amaca uygunluktur.” (Aziz, 2008, s. 55). YÖK veri tabanında “Erken çocukluk” anahtar kelimesiyle yapılan tarama sonucunda ilgili yıllar arasında 92 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Sosyal bilimler açısından güncel yönelimleri tespit etmek amacıyla tıpta uzmanlık ve diş hekimliği alanında yapılan çalışmalar (22 adet) listeden çıkarıldığında geriye kalan 70 lisans üstü tezi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur.

2.3. Veri Toplama Süreci

Öncelikle araştırmacı tarafından, erken çocukluk ile ilgili tezlerin tespiti için anahtar kelime ve yayın yılı belirlenmiştir. Çalışmaya beş yıla ait (2016-2020 yılları arasındaki) lisansüstü tezleri dahil edilmiştir Tezlerin belirlenmesinde “erken çocukluk” anahtar sözcüğü kullanılmıştır. “Erken Çocukluk” anahtar kelimesiyle başlanan süreç sonunda; ulusal tez merkezinin yayınladığı lisansüstü tezleri arasında birbirinden çok farklı alanlarda çalışıldığı fark edilmiştir. YÖK ulusal veri tabanında “Erken çocukluk” anahtar kelimesiyle yapılan tarama sonucunda ilgili yıllar arasında 92 lisansüstü teze ulaşılmıştır.

Araştırmada, veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen “Erken Çocukluk ile İlgili Lisansüstü Tezleri İnceleme Formu” kullanılmıştır. Form ilk aşamada araştırmacı tarafından daha önce yapılmış tez inceleme formları incelenerek hazırlanmıştır. Hazırlama aşamasından sonra erken çocukluk alanı uzmanından görüş alınmıştır. Görüşler doğrultusunda “Erken Çocukluk Döneminde Lisansüstü Tezleri İnceleme Formu” son halini almıştır. Bu formun içeriğinde, tez türü, yapıldığı yıl, yapıldığı enstitü, örneklem grubu, araştırmanın türü ve “erken çocukluk” ile karşılaştırılan değişkenler şeklinde toplam 6 soru bulunmaktadır. Çocuk gelişimi alanında çalışan uzman tarafından yapılan tarama sonucunda, Kasım 2021-Aralık 2021 tarihleri arasında YÖK'ün Ulusal Tez Veri Merkezinde bulunan 92 lisansüstü tezi incelenmiştir. İncelenen her tez araştırmacı tarafından “Erken Çocukluk ile İlgili Lisansüstü Tezleri İnceleme Formu” kullanılarak not edilmiştir. Sosyal bilimler açısından güncel yönelimleri tespit etmek amacıyla tıpta uzmanlık ve diş hekimliği alanında yapılan çalışmalar (22 adet) listeden çıkarıldığında geriye kalan 70 lisans üstü tezi taranmış ve araştırmanın çalışma grubunu oluşturan dokümanlara ulaşılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Doküman incelemesi yoluyla toplanan veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Yüzde frekans tekniği kullanılarak tablolaştırılmıştır. İçerik analizinde, toplanan verileri açıklamaya yardımcı olacak ilişkilere ve kavramlara ulaşmaya çalışılmaktadır. Veriler içerik analiziyle detaylı bir şekilde incelenir; birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilir ve okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenlenip yorumlanır (Karataş, 2015). Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacı ile; Merriam'ın (2009, 2013) vurguladığı “araştırmacı duruşu” stratejisi kullanılmıştır. Bu stratejiye göre ise araştırmacı, herhangi bir şekilde incelemeyi etkileme olasılığı bulunan kendi kişisel varsayımları, dünya görüşü, ön yargıları ve kuramsal pozisyonu hakkında muhasebe yapmalıdır. Bu araştırmada, incelenen lisansüstü bu şekilde objektif bir değerlendirme yapılması sağlanmıştır.

3. BULGULAR

Türkiye’de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin incelenmesi amacıyla yapılmış bu çalışmada oluşturulan alt araştırma sorularına sırası ile cevaplar verilmiştir.

3.1. Erken Çocukluk ile İlgili Lisansüstü Tezlerinin Tez Türü (Yüksek Lisans/Doktora) Açısından Dağılımı Nasıldır?

Türkiye’de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin tez türü açısından dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Erken Çocukluk ile İlgili Lisansüstü Tezlerinin Tez Türü Açısından Dağılımı

Tez Türü	N	%
Yüksek Lisans	56	80
Doktora	14	20
Toplam	70	100

Tablo 1, Türkiye’de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin tez türü açısından dağılımı incelendiğinde; tezlerin %80’inin yüksek lisan tezi, %20’sinin doktora tezi olarak hazırlandığı görülmektedir. Erken çocukluk döneminde güncel araştırmaların tez türü açısından dağılımında tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans tezi olarak çalışıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

3.2. Erken Çocukluk ile İlgili Lisansüstü Tezlerinin Yapıldığı Yıl Açısından Dağılımı Nasıldır?

Türkiye’de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin yapıldığı yıl açısından dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Erken Çocukluk ile İlgili Lisansüstü Tezlerinin Yapıldığı Yıl Açısından Dağılımı

Yapıldığı Yıl	N	%
2020	16	22,8
2019	31	44,4
2018	12	17,1
2017	4	5,7
2016	7	10
Toplam	70	100

Tablo 2’de, Türkiye’de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin yapıldığı yıl açısından dağılımı incelendiğinde; tezlerin %44,4’ünün 2019 yılında, %22,8’inin 2020 yılında, %17,1’inin 2018 yılında, %5,7’sinin 2017 yılında ve %10’unun 2016 yılında hazırlandığı görülmektedir. Erken çocukluk döneminde güncel araştırmaların yapıldığı yıl açısından dağılımında tezlerin çoğunluğunun 2019 yılında çalışıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Küresel pandeminin etkisi ile erken çocukluk ile ilgili çalışmaların sayısındaki azalmanın açıklanabileceği düşünülmektedir.

3.3. Erken Çocukluk ile İlgili Lisansüstü Tezlerinin Yapıldığı Enstitü Açısından Dağılımı Nasıldır?

Türkiye’de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin yapıldığı enstitü açısından dağılımı Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Erken Çocukluk ile İlgili Lisansüstü Tezlerinin Yapıldığı Enstitü Açısından Dağılımı

Yapıldığı Enstitü	N	%
Sosyal bilimler	37	52,9
Eğitim bilimleri	30	42,8
Sağlık bilimleri	3	4,3
Toplam	70	100

Tablo 3'te, Türkiye'de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin yapıldığı enstitü açısından dağılımı incelendiğinde; tezlerin %52,9'unun Sosyal Bilimler Enstitüsünde, %42,8'inin Eğitim Bilimleri Enstitüsünde ve %4,3'ünün Sağlık Bilimleri Enstitüsünde hazırlanmış olduğu görülmektedir. Erken çocukluk döneminde güncel araştırmaların yapıldığı enstitü açısından dağılımında tezlerin çoğunluğunun Sosyal Bilimler Enstitüsünde çalışıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

3.4. Erken Çocukluk ile İlgili Lisansüstü Tezlerinin Örneklem Grubu Açısından Dağılımı Nasıldır?

Türkiye'de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin örneklem grubu açısından dağılımı Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Erken Çocukluk ile İlgili Lisansüstü Tezlerinin Örneklem Grubu Açısından Dağılımı

Örneklem Grubu	N	%
Çocuk	27	38,6
Ebeveyn	18	25,7
Öğretmen	15	21,4
Orta-lise-Üniversite öğrencisi	7	10
Diğer	3	4,3
Toplam	70	100

Tablo 4'te, Türkiye'de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin örneklem grubu açısından dağılımı incelendiğinde; tezlerin %38,6'sının erken çocukluk dönemindeki çocuklarla çalışıldığı, %25,7'sinin erken çocukluk dönemindeki çocukların ebeveynleriyle özellikle de anneleriyle çalışıldığı, %21,4'ünün erken çocukluk dönemindeki çocukların öğretmenleriyle çalışıldığı, %10'unun orta-lise-üniversite öğrencileriyle çalışıldığı ve kalan %4,3'ünün diğer enstrümanlar kullanılarak hazırlandığı bulgusuna ulaşıldığı görülmektedir. Erken çocukluk döneminde güncel araştırmaların örneklem grubu açısından dağılımında tezlerin çoğunluğunun erken çocukluk dönemindeki çocuklarla çalışıldığı devamında ebeveyn ve öğretmen görüşlerinin çalışıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

3.5. Erken Çocukluk ile İlgili Lisansüstü Tezlerinin Araştırmanın Türü Açısından Dağılımı Nasıldır?

Türkiye'de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin araştırma türü açısından dağılımı Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Erken Çocukluk ile İlgili Lisansüstü Tezlerinin Araştırmanın Türü Açısından Dağılımı

Araştırmanın Türü	N	%
Nitel	40	57,1
Nicel	27	38,6
Karma	3	4,3
Toplam	70	100

Tablo 5'te, Türkiye'de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin araştırmanın türü açısından dağılımı incelendiğinde; tezlerin %57,1'inin nitel araştırma türünde, %38,6'sının nicel araştırma türünde ve %4,3'ünün

karma (nicel ve nitel bir arada olarak hazırlandığı) araştırma türünde çalışıldığı görülmektedir. Erken çocukluk döneminde güncel araştırmaların araştırmanın türü açısından dağılımında tezlerin çoğunluğunun nitel araştırma türünde doküman analizi, gözlem, görüşme, görüşme formları ve video kayıt kullanılarak yüksek lisans tezi olarak çalışıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

3.6. Erken Çocukluk ile İlgili Lisansüstü Tezlerinin “Erken Çocukluk” ile Karşılaştırılan Değişkenler Açısından Dağılımı Nasıldır?

Türkiye’de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin “erken çocukluk” ile karşılaştırılan değişkenler açısından dağılımı Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Erken Çocukluk ile İlgili Lisansüstü Tezlerinin “Erken Çocukluk” ile Karşılaştırılan Değişkenler Açısından Dağılımı

Karşılaştırılan Değişkenler	N	%
Sosyal-Duygusal gelişim	17	24,3
Bilişsel gelişim	10	14,3
Özel eğitim	6	8,6
Teknoloji	5	7,1
Oyun	5	7,1
Toplumsal cinsiyet	4	5,7
Aile eğitimi	4	5,7
Öğretmen eğitimi	4	5,7
Dil gelişimi	4	5,7
Sanat	4	5,7
Diğer	4	5,7
Açık hava etkinlikleri	3	4,4
Toplam	70	100

Tablo 6’da, Türkiye’de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin “erken çocukluk” ile karşılaştırılan değişkenler açısından dağılımı incelendiğinde; tezlerin %24,3’ünün Sosyal-Duygusal gelişim alanında (sosyal beceri, öz-yeterlik, benlik saygısı, rekabet, duygu sosyalleştirme, mizah, akran zorbalığı, problem davranış, okul terk, okula uyum, göç sorunları, duygusal zeka, liderlik, bağlanma, baba kaybı, yoksulluk ve değerler eğitimi gibi başlıklarda) çalışıldığı, %14,3’ünün bilişsel gelişim alanında (üstün yetenek, problem çözme, öz-düzenleme, felsefe, okula hazır bulunuşluk, karşılaştırmalı eğitim programları ve düşünme becerisi gibi başlıklarda) çalışıldığı, %8,6’sının özel eğitim alanında (erken çocuklukta otizm, işitme kaybı, down sendromu gibi alanlarda ve erken çocukluk dönemi özel eğitim programları gibi başlıklarda) çalışıldığı, %7,1’inin teknoloji alanında (kodlama, robotik, medya kullanımı ve dijital oyun gibi başlıklarda) çalışıldığı, %7,1’inin oyun alanında çalışıldığı, %5,7’sinin dil gelişimi alanında (çift dillilik, öykü oluşturma ve dil kullanımı gibi başlıklarda) çalışıldığı, %5,7’sinin aile eğitimi alanında (aile tutumları, aile katılımı ve aile içi roller gibi başlıklarda) çalışıldığı, %5,7’sinin öğretmen eğitimi alanında (öğretmen eğitimi, öğretmen rolleri ve öğretmenin erken çocukluk algısı gibi başlıklarda) çalışıldığı, %5,7’sinin sanat eğitimi alanında (erken çocuklukta müzik eğitimi programları, resim eğitimi ve renk seçimi gibi başlıklarda) çalışıldığı, %5,7’sinin toplumsal cinsiyet alanında ve %4,4’ünün açık hava etkinlikleri alanında hazırlandığı görülmektedir. Erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerin “erken çocukluk” ile karşılaştırılan değişkenler açısından dağılımında tezlerin çoğunluğunun Sosyal-Duygusal gelişim alanında çalışılarak hazırlandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada alt problemlere bulunan cevaplar incelendiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Türkiye’de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin tez türü açısından dağılımı incelendiğinde; tezlerin büyük bir çoğunluğunun yüksek lisans tezi olarak hazırlandığı doktora tezlerinin daha az yer aldığı görülmektedir. Erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerin tez türü açısından dağılımında tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans tezi olarak çalışıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Türkiye’de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin yapıldığı yıl açısından dağılımı incelendiğinde; tezlerin yarıya yakınının 2019 yılında, sonra sırasıyla 2020, 2018, 2017 ve 2016 yıllarında hazırlandığı

görülmektedir. Erken çocukluk ile ilgili araştırmaların yapıldığı yıl açısından dağılımında tezlerin çoğunluğunun 2019 yılında çalışıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Türkiye’de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin yapıldığı enstitü açısından dağılımı incelendiğinde; tezlerin yarısının Sosyal Bilimler Enstitüsünce, yarıya yakınının Eğitim Bilimleri Enstitüsünce ve az bir kısmının Sağlık Bilimleri Enstitüsünce hazırlanmış olduğu görülmektedir. Erken çocukluk ile ilgili araştırmaların yapıldığı enstitü açısından dağılımında tezlerin çoğunluğunun Sosyal Bilimler Enstitüsünce çalışıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Türkiye’de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin örneklem grubu açısından dağılımı incelendiğinde; tezlerin çoğunluğunun erken çocukluk dönemindeki çocuklarla çalışıldığı, sırasıyla erken çocukluk dönemindeki çocukların ebeveynleriyle özellikle de anneleriyle çalışıldığı, devamında erken çocukluk dönemindeki çocukların öğretmenleriyle çalışıldığı, bir bölümünün orta-lise-üniversite öğrencileriyle çalışıldığı ve kalan bölümde tezlerin diğer enstrümanlar kullanılarak hazırlandığı bulgusuna ulaşıldığı görülmektedir. Erken çocukluk ile ilgili araştırmaların örneklem grubu açısından dağılımında tezlerin çoğunluğunun erken çocukluk dönemindeki çocuklarla çalışıldığı devamında ebeveyn ve öğretmen görüşlerinin çalışıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgu Bertan ve arkadaşlarının (2009) araştırma bulgularıyla örtüşmemekte, yıllar içerisinde erken çocukluk çağındaki örneklem grubu ile sıklıkla çalışıldığı görülmektedir. Bu bulgu ise Ahi ve Kıldan (2013) çalışma bulgularıyla paraleldir.

Türkiye’de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin araştırmanın türü açısından dağılımı incelendiğinde; tezlerin yarıdan fazlasının nitel araştırma türünde, kalanının nicel araştırma türünde ve az bir kısmının karma (nicel ve nitel bir arada olarak hazırlandığı) araştırma türünde çalışıldığı görülmektedir. Erken çocukluk ile ilgili araştırmaların araştırmanın türü açısından dağılımında tezlerin çoğunluğunun nitel araştırma türünde doküman analizi, gözlem, görüşme, görüşme formları ve video kayıt kullanılarak yüksek lisans tezi olarak çalışıldığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Türkiye’de yapılmış erken çocukluk ile ilgili lisansüstü tezlerinin “erken çocukluk” ile karşılaştırılan değişkenler açısından dağılımı incelendiğinde; sırasıyla tezlerin çoğunluğunun Sosyal-Duygusal gelişim alanında (sosyal beceri, öz-yeterlik, benlik saygısı, rekabet, duygu sosyalleştirme, mizah, akran zorbalığı, problem davranış, okul terk, okula uyum, göç sorunları, duygusal zeka, liderlik, bağlanma, baba kaybı, yoksulluk ve değerler eğitimi gibi başlıklarda) çalışıldığı, sonrasında bilişsel gelişim alanında (üstün yetenek, problem çözme, öz-düzenleme, felsefe, okula hazır bulunuşluk, karşılaştırmalı eğitim programları ve düşünme becerisi gibi başlıklarda) çalışıldığı, devamında özel eğitim alanında (erken çocuklukta otizm, işitme kaybı, down sendromu gibi alanlarda ve erken çocukluk dönemi özel eğitim programları gibi başlıklarda) çalışıldığı, takiben teknoloji alanında (kodlama, robotik, medya kullanımı ve dijital oyun gibi başlıklarda) çalışıldığı, yine oyun alanında çalışıldığı, devamında dil gelişimi alanında (çift dillilik, öykü oluşturma ve dil kullanımı gibi başlıklarda) çalışıldığı, takiben aile eğitimi alanında (aile tutumları, aile katılımı ve aile içi roller gibi başlıklarda) çalışıldığı, devamında öğretmen eğitimi alanında (öğretmen eğitimi, öğretmen rolleri ve öğretmenin erken çocukluk algısı gibi başlıklarda) çalışıldığı, sonrasında sanat eğitimi alanında (erken çocuklukta müzik eğitimi programları, resim eğitimi ve renk seçimi gibi başlıklarda) çalışıldığı, son olarak toplumsal cinsiyet alanında ve açık hava etkinlikleri alanında hazırlandığı görülmektedir. Erken çocukluk ile ilgili araştırmaların “erken çocukluk” ile karşılaştırılan değişkenler açısından dağılımında tezlerin çoğunluğunun Sosyal-Duygusal gelişim alanında çalışılarak hazırlandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırma 2021 Kasım – Aralık aylarında yapıldığı ve 2021 yılı verileri tamamlanmadığı için 2021 yılı verilerinin çalışmada yer almaması bir sınırlılık olarak ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte 2019 Mart ayından çalışmanın tamamlandığı 2022 Ocak ayına kadar, dünyayı etkisine alan küresel Pandeminin etkilerinin erken çocukluk döneminde yapılan son dönem çalışmalarındaki etkisinin bu çalışmada yer almadığı görülmektedir. Bu etkiyle erken çocukluk dönemi güncel araştırmalarındaki konuların farklılaşmış olabileceği ve bunun ayrı bir araştırma konusu olarak çalışılabileceği düşünülmektedir.

5. KAYNAKÇA

- Ahi, B., & Kıldan, A. O. (2013). Türkiye’de okul öncesi eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi (2002-2011). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(27), 23-46.
- Alicı, C. E. (2018). *Okul öncesi dönemde tersine kaynaştırma gruplarında yer alan cerebral palsy’li çocukların ince motor becerilerinin oyunla desteklenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altun, D., Şendil, Ç. Ö., & Şahin, İ. T. (2011). Investigating the national dissertation and thesis database in the field of early childhood education in Turkey. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, (12), 483-492.
- Arat, M. (2008). *Çalışma yaşamında bireysel temel yetkinlikler ve kazanılmasında okul öncesi dönemde anne baba yetiştirmesinin önemi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Aziz, A. (1994). Araştırma yöntemleri-teknik ve iletişim (Genişletilmiş 2.Basım). Ankara: Turhan Kitabevi.
- Bakioğlu, A., & Gürdal, A. (2001). Lisansüstü tezlerde danışman ve öğrencilerin rol algıları: Yönetim için göstergeler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 21(1), 9-18.
- Bertan, M., Haznedaroğlu, D., Koln, P., Yurdakök, K., & Güçiz, B., D. (2009). Ülkemizde erken çocukluk gelişimine ilişkin yapılan çalışmaların derlenmesi (2000-2007). *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, (52), 1-8.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Örnekleme yöntemleri*. Ankara Üniversitesi Açık Ders Notları. (<http://cv.ankara.edu.tr/duzenleme/kisisel/dosyalar/21082015162828.pdf>, E. T.: 16.01.2022)
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri*. S. Bütün ve S. B. Demir (Çev. Ed.). Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Connelly, L. M. (2016). Trustworthiness in qualitative research. *Medsurg Nursing*, 25(6), 435-437.
- Dağlıoğlu, H. E. (2012). *Okul öncesi öğretmenin özellikleri ve okul öncesi eğitime öğretmen yetiştirme* (ss. 39-78). Okul Öncesi Eğitime Giriş (G. Haktanır, Ed.). Altıncı Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Doma, E. A. (2020). *Erken çocukluk döneminde gündem olan konuların incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hart, C. (2000). *Doing a literature review.releasing the social science research imagination*. London: SAGE Publications.
- Kandır, A., & Alpan, Y. (2008). Okul öncesi dönemde sosyal-duygusal gelişime anne-baba davranışlarının etkisi. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 4(14), 33-38.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kaynak, M. (2016). Motor gelişim. E. Arslan (Ed.), *Erken çocukluk döneminde gelişim* (ss. 67-84). Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Marshall, C., & Rossman, G. B. (2014). *Designing qualitative research*. Sage publications.
- Merriam-Webster Sözlük (2022). <https://www.merriam-webster.com/dictionary/edutainment> (E.T.: 16.01.2022)
- Patton, M. Q. (2018) *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir (Çev.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, A. (2004). Türkiye’deki yetişkin eğitimi araştırmalarına toplu bakış. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 78-97.

6. EXTENDED ABSTRACT

Early childhood; defines a process that includes critical times until school age. Studies of this period, whose importance is increasing day by day, differ over the years. This study was conducted to examine postgraduate theses on early childhood. In the study, a descriptive research design was used and the study is in the scanning model. The data was obtained with the Early Childhood Postgraduate Thesis Review Form, which was developed

by the researcher through scientific research methods for instance qualitative research method and document analysis technique. The data obtained was analyzed and postgraduate theses from the database of the Higher Education Institution (YÖK) for five years (between 2016 and 2020) were included. As a result of the research with the keyword "Early childhood" in the YÖK database, 92 postgraduate theses were reached between the relevant years. 70 of the mentioned theses in the field of the social sciences were selected. The study group was determined through purposive sampling. This study group contains 14 Doctoral theses and 56 Master's theses. In related theses, the themes of "Gender, social-emotional development, cognitive development, language development, art, technology, games, special education, family and teacher education", and in the analysis of the theses percent frequency analysis was used.

In the distribution of the existing studies conducted in the early childhood period according to the sample group, it was determined that the theses were mostly studied with the children. And then the opinions of the parents and teachers were written to a lesser extent in the studies. Although this finding overlaps with the study of Ahi, B., Kıldan A. O.; it does not coincide with the research findings of Bertan et al.

In the distribution of existing studies conducted in early childhood according to research type, it has been determined that these are mostly made as a qualitative research type Master's thesis. Document analysis, observation, interview, interview forms, and video recording were used in the relevant theses.

When the distribution of postgraduate theses made in early childhood in Turkey according to themes is examined; 24.3% of theses are in the field of Social-Emotional development (social skills, self-efficacy, self-esteem, competition, emotion socialization, humor, peer bullying, problem behavior, school dropout, school adjustment, migration problems, emotional intelligence, leadership, attachment, loss of a father, poverty and values education), 14.3% in the field of cognitive development in the titles such as giftedness, problem solving, self-regulation, philosophy, school readiness, comparative education programs and thinking skills), 8.6% in the field of special education (in areas such as early childhood autism, hearing loss, down syndrome and early childhood special education programs), 7.1% in the field of technology (coding, robotics, media use and digital games), 7.1% in the field of playground 5.7% in the field of language development (on topics such as bilingualism, story creation and language use), 5.7% in the field of family education (the field of teacher education; such as teacher education, teacher roles and early childhood perception of the teacher), 5.7% in the field of art education, music education programs, painting education and color selection, 5.7% in the field of gender and 4.4% in the field of outdoor activities. In the distribution of the existing studies in early childhood in terms of themes, it was determined that most of the theses were prepared in the field of Social-Emotional development.

This research was carried out in November-December 2021. The fact that these data were not included in the study due to the incompleteness of the data for 2021 appears as a limitation. However, in recent studies on early childhood, with effects of the Covid-19 Pandemic, which affected the world from March 2019 to January 2022 It is thought , research may differentiate and can be studied as a new research topic.